

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Lisa van Woersem	Datum	9 april 2026
E-mail	lisa.van.woersem@utrecht.nl	Kenmerk	34117660
Type brief	Afdoeningsbrief & Voortgangsbrief	Onderwerp	Update cultuurnotaproces richting periode 2029-2032.
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Cultuur

Geachte leden van de raad,

In september 2025 ontving u een [raadsbrief](#) over de evaluatie van het Cultuurnotaproces 2025-2028 met twee bijbehorende evaluatierapporten. Naar aanleiding hiervan voerde u een commissiedebat op 27 november, waarbij een aantal toezeggingen is gedaan. Tijdens de raadsvergadering van 18 december werden vervolgens motie [M719 Een eerlijk speelveld voor nieuwe cultuurinstellingen](#) en motie [M720 Van idee naar eerste aanvraag Utrecht](#) aangenomen.

In deze raadsbrief stellen we u op de hoogte van het vervolg van het Cultuurnotaproces richting de periode 2029-2032. We zijn nu bijna halverwege de lopende Cultuurnotaperiode (2025-2028), wat betekent dat we een ‘Staat van de stad’ cultuurverkenning uitvoeren. Hiermee brengen we de huidige stand van de zaken van de culturele sector in beeld. We betrekken daarbij ook de bewoners van Utrecht in het kader van Samen Stad Maken. Dit vormt de basis voor de Cultuurnota 2029-2032. Ondertussen werkt het Rijk aan een [wetsvoorstel](#) om de landelijke cultuursubsidieverlening (BIS) vanaf 2029 voor een periode van 8 in plaats van 4 jaar te verlenen. Conform eerdere gesprekken met uw raad, onderzoeken wij in de aanloop naar 2029 ook hoe ons cultuurbestel er het beste uit kan zien, en welke vorm en duur van subsidieverdeling daar bij past. Er zijn nog geen besluiten genomen over ons toekomstige cultuurbestel, daarover beslist u later in het proces (zie planning bijlage). Op uw verzoek nemen we u met deze brief mee in de verschillende afwegingen die we met elkaar te maken hebben voor ons toekomstige cultuurbestel. We komen daarbij ook terug op de toezeggingen en aangenomen moties uit de debatten in november en december 2025. Daarnaast doen we nog een aantal moties af met een langere looptijd, die in eerdere debatten over de Cultuurnota of gerelateerde onderwerpen zijn aangenomen.

Ter introductie schetsen we een aantal ontwikkelingen in de stad, het land en de cultuursector die van belang zijn in het voorbereidingsproces naar de volgende Cultuurnotaperiode. In 2025 werden de Utrechtse gesubsidieerde organisaties 3,8 miljoen keer bezocht, 89% van de Utrechters bezocht dat jaar minstens 1 culturele activiteit. Deze positieve resultaten staan echter in schril contrast met de financiële gezondheid van een groot deel van de sector. Zo draaien organisaties waarvan het grootste gedeelte van hun inkomsten uit ticketopbrengst en horeca bestaat, zoals festivals en (pop)podia, rode cijfers: de kosten voor onder andere huisvesting, personeel en inkoop zijn zo hard gestegen dat hoge

Datum 9 april 2026
Ons kenmerk 34117660

bezoekersaantallen dit niet meer compenseren. Het is verleidelijk om naar de ticketprijzen te wijzen, maar recent onderzoek ([Cultuurparticipatie in cijfers, Boekmanstichting 2026](#)) laat zien dat hoge ticketprijzen nu al voor één op de drie Nederlanders een drempel vormen om cultuur te bezoeken. Dat geldt met name voor de laagste inkomenscategorieën.

We zien door de hele sector dat de huidige bedrijfsmodellen van culturele organisaties onder druk staan, en dit heeft direct effect op de toegankelijkheid. Willen we cultuur voor onze bewoners en bezoekers toegankelijk houden, dan hebben we dat gat te overbruggen in plaats van te vergroten. Deze en andere ontwikkelingen worden in kaart gebracht in de cultuurverkenning.

Cultuurverkenning Staat van de stad en adviescommissie

Om er voor te zorgen dat we een helder en realistisch beeld van de staat van de stad krijgen, kiezen we deze periode voor een cultuurverkenning, bestaande uit een analyse door de beleidsafdeling van Culturele Zaken en een beschouwing van een externe adviescommissie. Deze adviescommissie bestaat uit zo'n 10 leden, afkomstig uit de adviescommissie 2025-2028 en uit nieuw geworven leden. De betrokken adviescommissieleden vragen we ook voor de advisering voor de Cultuurnota 2029-2032. Hiermee geven we gehoor aan de aanbeveling uit het [evaluatie rapport](#) over het proces rondom de Cultuurnota 2025-2028 van DSP-groep om continuïteit in de adviescommissie beter te borgen. Het basisreglement adviescommissie, op basis waarvan we adviescommissieleden instellen en inzetten, wordt momenteel geactualiseerd, conform motie [M334 Waarborgen transparante en gelijkwaardige beoordeling subsidies cultuurperiode 2025-2028](#). De actualisatie wordt naar verwachting in Q3 2026 voltooid.

Aan de hand van onder andere monitorgesprekken met Cultuurnota-instellingen en bezoeken aan voorstellingen en presentaties, halen we informatie op voor de cultuurverkenning. Het gaat hierbij niet om het individuele functioneren van de instellingen, maar om de staat van de sector als geheel. Daarnaast voeren we gesprekken met de cultuurkoepels en met het niet gesubsidieerde veld, waarbij we bijzondere aandacht hebben voor organisaties vanuit The Culture en nachtcultuur. We hebben de afgelopen periode relaties opgebouwd en geïnvesteerd in wederzijdse ontmoeting, en de komende periode willen we deze organisaties en makers nog beter in ons beleid meenemen. Ook uw raad zet zich in voor goede verankering van nachtcultuur in de Cultuurnota, zo blijkt uit motie [M645 Nachtcultuur is cultuur](#). Hoe nachtcultuur een plek krijgt in de komende Cultuurnota volgt later in het proces wanneer we de inhoudelijke kader met elkaar bespreken, dát nachtcultuur een volwaardige plek krijgt kunnen we nu al garanderen.

Middels een traject met Samen Stad Maken geven we de Utrechter een plek in deze cultuurverkenning. Omdat de input van de Utrechter bijdraagt aan te vormen beleid, past een peiling onder een brede groep Utrechtse het beste. We gaan hierbij actief op zoek naar de minder gehoorde stemmen. We halen bij de bewoners op hoe ze het brede culturaanbod in de stad beleven en wat er wat hen betreft nodig is voor toegankelijk en gezond cultureel ecosysteem. In februari 2027 ontvangt u het verkenningsrapport. Dit rapport is een belangrijke bouwsteen voor de Cultuurnota 2029-2032.

Cultuurbestel

Tijdens het commissiedebat op 27 november jl. heeft u ons gevraagd ons cultuurbestel onder de loep te nemen. Deze vraag komt voort uit de aanbevelingen uit het evaluatie rapport van DSP-groep en de eerder genoemde aangekondigde wetswijziging voor de 8-jarige subsidieverlening van de landelijke BIS (Basis Infrastructuur). U heeft ons daarbij verzocht u in verschillende stadia van het proces mee te nemen, zodat u goed geïnformeerd kan besluiten en waar gewenst eerder over de richting in gesprek kan.

8-jarige subsidieverlening

Wij zien kansen voor 8-jarige subsidieverlening voor Utrechtse culturele organisaties met een uitzonderlijke functie, omvang en rol in het culturele ecosysteem. Een langere subsidieperiode geeft

Datum 9 april 2026
Ons kenmerk 34117660

ons gelegenheid tot het ontwikkelen van een meer wederkerige subsidierelatie: op basis van langjarige afspraken, waarbij de relatie met- en verantwoordelijkheid voor het Utrechtse veld, en de toegankelijkheid voor de Utrechtse bezoeker belangrijke onderwerpen zijn. Organisaties die hier in ieder geval voor in aanmerking komen zijn TivoliVredenburg, Centraal Museum en Stadsschouwburg Utrecht. Voor deze en andere Utrechtse culturele spelers worden de juridische- en financiële mogelijkheden tot 8-jarige subsidieverlening onderzocht.

Scheiden van huisvestingslasten en programmakosten

We vinden het belangrijk om de plekken die er nu zijn, voor cultuur te behouden. We onderzoeken of we de subsidiëring voor de huisvestingslasten van gemeentelijke panden en de programmakosten kunnen scheiden. Culturele locaties zijn onmisbaar voor programma, cultureel programma is nodig om de culturele locaties tot leven te wekken. Het scheiden van de kosten dient om beter inzicht te krijgen in geldstromen binnen de culturele sector. Ook onderzoeken we of we subsidie al bij voorbaat aan (de exploitatie van) een locatie kunnen koppelen. Zo voorkomen we ongewenste leegstand, wanneer een culturele organisatie gehuisvest in een gemeentelijk pand in de volgende ronde van de Cultuurnota geen subsidie ontvangt. Dit geeft dit ons een beeld van de omvang van subsidie die daadwerkelijk naar cultureel programma gaat, en welk deel naar de stenen gaat. Zo zien we ook beter wat het effect is van stijgende huisvestingslasten op bedrijfsvoering en besteding van de middelen voor cultuur.

Conform motie [Help de cultuursector verduurzamen](#) zijn we op natuurlijke momenten bezig met het verduurzamen van onze eigen panden, zo ook van panden waar cultuurnota-instellingen in huisvesten. In januari 2023 hebben we de Intentieverklaring samenwerken programma Ontzorging Maatschappelijk Vastgoed – Cultuur met de provincie getekend. Dit is een samenwerking om onder andere de cultureel publiek toegankelijke panden te verduurzamen en de culturele huurders te begeleiden in de verduurzaming van de exploitatie. Voor diverse maatschappelijke panden in ons eigendom zijn energiescans gemaakt en worden verduurzamingmaatregelen opgenomen in het regulier onderhoud of in de verschillende projecten. Dit gebeurt op dit moment bijvoorbeeld bij de panden aan de Waterstraat (Volksbuurtmuseum), Vlampijpstraat 50, Hof van Monaco (zomerhuis), Attleeplantsoen, Agnietenstraat (Centraal Museum), Hoefijzerstraat (Snijzaal), Bouwstraat (Zimihc) en Bemuurde Weerd (EKKO). Hiervoor maken we onder andere gebruik van DUMAVA subsidie, gemeentelijke subsidie [Duurzaam maatschappelijk vastgoed](#), een huurverhoging en een bijdrage uit de CO2-reductie regeling. Daarnaast hebben wij in de [Routekaart Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed](#) diverse panden opgenomen. In de voortgangsrapportage op het uitvoeringsprogramma vastgoed wordt hierover gerapporteerd. Met deze inzet hebben we de motie uitgevoerd.

Subsidieverlening op functie

Een denkrichting om het cultuurbestel aan te passen, is om een deel van de cultuursubsidies te koppelen aan vooraf bepaalde culturele functies en/of gebouwen. Door subsidie te koppelen aan een functie (bijvoorbeeld 'poppodium) of een specifiek pand (bijvoorbeeld het adres waar een poppodium gevestigd is), kunnen we de culturele basis van Utrecht beter vastleggen. Waar gewenst kan dit voor een periode van 8 jaar, wat waardevol is voor de continuïteit en effectiviteit van de bedrijfsvoering. Dit heeft ook een keerzijde: hoe groter het bedrag dat vooraf is gekoppeld aan een functie, hoe minder budget er in de tenderprocedure over overblijft. De sleutel zit daarom in goede differentiatie in subsidieverlening wat betreft verschillende termijnen en regimes, passend bij functie en ontwikkelfase van een culturele organisaties. Hierbij is het ook belangrijk oog te houden voor de toegankelijkheid van regelingen voor nieuwe initiatieven en jonge instellingen. Hiertoe riep u op in [moties M719 een eerlijker speelveld voor nieuwe cultuurinstellingen](#). De wijziging in ons cultuurbestel is daarom een zoektocht naar de juiste balans tussen een stevige basis, meerjarige voorspelbaarheid, flexibiliteit en ruimte voor vernieuwing. De stijgende financiële lasten van de aanvragers en de ambitie van uw raad om de Cultuurnota laagdrempeliger en breder toegankelijk te maken drukken op het budget. Deze

Datum 9 april 2026
Ons kenmerk 34117660

ontwikkelingen leiden onherroepelijk tot nog scherpere keuzes in de volgende Cultuurnotaperiode. Een cultuurbestel dat past bij de groeiende stad is nodig om ons culturele ecosysteem te verstevigen. We werken hiertoe verschillende scenario's uit die we in oktober 2026 in een raadsbrief aan u voorleggen. De uitkomst van dit proces is van directe invloed op onze positie als aantrekkelijke stad om in te wonen, in lijn met [M474 Werk aan de winkel voor aantrekkelijk cultureel aanbod in 2025](#). Overigens meet de Atlas voor Gemeenten de indicator 'landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod' alleen nog met gegevens vanuit podiumkunsten en nachtcultuur. In eerdere jaren werd deze indicator breder gemeten. Een onderlinge vergelijking tussen verschillende jaren is daarom niet meer mogelijk.

Een solidaire en inclusieve sector

Solidariteit en toegankelijkheid zijn belangrijke thema's in onze Cultuurnota. Solidariteit staat als één van de drie kernbegrippen, naast uitnodigend en eigenzinnig, centraal in de [Cultuurnota 25-28 Kleur Bekennen](#). Culturele organisaties wordt opgeroepen verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar, denkend vanuit ieders unieke en positie in ons culturele ecosysteem. Uw raad heeft ook aandacht voor deze thema, blijkt uit de onderstaande moties.

Solidariteitsfonds & U-pas

Met de motie [M322 Cultureel solidariteitsfonds](#) wordt opgeroepen te onderzoeken of een cultureel solidariteitsfonds ingesteld kan worden, en dit bij positieve uitkomst verplicht te stellen. We zien op dit moment vele inspirerende voorbeelden vanuit de culturele sector, die dicht bij de bezoeker staan. Zo reserveert Le Guess Who festival per dag een aantal festivaltickets voor lagere inkomens die ze volgens het 'pay what you can' principe verkopen; het Café Theater Festival werkt met 'Pay what you can' voor al haar voorstellingen; o.a. Festival Oude Muziek, het NUT en de Stadsschouwburg werven donaties van bedrijven of bezoekers waarmee ze gratis kaarten uitdelen via bijvoorbeeld de Tussenvoorziening; ZIMIHC heeft recent het Kunst In Je Leven Fonds opgericht en diverse amateurkunsteducatie-aanbieders zijn aangesloten bij het Jeugdfonds Sport en Cultuur waar wij als gemeente financieel aan bijdragen. Het verplicht stellen van een solidariteitsfonds is op dit moment niet mogelijk. De subsidieverordening voor de periode 2025-2028 was bij het indienen van deze motie al vastgesteld. We kunnen dus geen nieuwe verplichtingen aan culturele organisaties opleggen in de lopende periode. Wel kunnen we een stimulerende rol spelen, en middels de monitoring van onze meerjarig gesubsidieerde instellingen goed in kaart brengen wat iedereen nu doet op dit vlak. We beginnen in de zomer van 2026 met de eerste monitoring voor de periode 2025-2028 en nemen indicatoren die een beeld geven van solidariteit hier in mee. We hebben daarnaast gekeken naar parallellen tussen het solidariteitsfonds voor het basisonderwijs schooljaar 2025/2026 om vrijwillige ouderbijdragen eerlijker te verdelen. In dit stadium lijkt een dergelijk fonds niet het juiste instrument voor bevordering van solidariteit in de cultuursector. Dit komt door de tijd en kosten voor het opzetten en onderhouden van een dergelijk fonds. Ook is het vertrekpunt anders: bij het solidariteitsfonds is het geld al opgehaald via de ouderbijdragen. In de cultuursector is dit geld er nog niet. Daarom zien we meer in het stimuleren van het huidige initiatief in de sector.

Vele culturele instellingen en amateurverenigingen bieden daarnaast korting aan Utrechtse met een U-pas. In de zomer 2025 heeft Culturele Zaken samen met Onderzoek & Advies een enquête uitgezet bij alle 38 gesubsidieerde presentatie- instellingen over het gebruik van de U-pas, naar aanleiding van [Motie Aantrekkelijk cultureel aanbod voor U-pashouders](#). We kunnen concluderen dat de alle onderzochte presentatie-instellingen aandacht hebben voor U-pashouders. Meer dan de helft geeft korting op alle activiteiten bij vertoon van U-pas, met tegoeed en zonder tegoeed. Daarnaast wordt bij meer dan de helft van de instellingen het bezoek van U-pas houders geregistreerd. Ondanks het positieve beeld, wordt aangegeven dat het daadwerkelijke bezoek in de meeste gevallen beperkt is. Veel instellingen zijn zoekende in hoe ze op een goede en effectieve manier kunnen werken aan bekendheid van de U-pas. Ook praktische zaken zoals registratie van bezoeken met de U-pas en de

Datum 9 april 2026
Ons kenmerk 34117660

relatie tot het U-pas bureau verdienen aandacht. Andere voorbeelden zijn er ook: zo breidde TivoliVredenburg de U-pas regeling met behulp van donateurs en partners uit, waardoor er in 2025 5.000 mensen gebruik maakten van het aanbod. Cultuurnota-instellingen ontvangen van het U-pas bureau een bericht met de uitnodiging partner te worden en er wordt intensiever samengewerkt tussen het U-pas bureau en Utrecht & Partners. Per 2026 nemen we het gebruik van de U-pas als indicator mee bij de monitoring van Cultuurnota-instellingen. Zo krijgen we zicht op het effect van deze interventies. Op basis van de opbrengst uit de monitoring kunnen we voor de Cultuurnotaperiode 2029-2032 afwegen wat we al dan niet aan extra verplichting meenemen in de subsidieverordening. Hierbij houden we enerzijds oog voor het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen, en anderzijds voor de wens van zowel de raad als de sector om de administratieve lasten en beleidsdrempels voor de aanvragers te verlagen. Hiermee hebben we uitvoering gegeven aan de [Motie Aantrekkelijk cultureel aanbod voor U-pashouders](#) .

Inclusie & toegankelijkheid

Een divers en inclusief cultuuraanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners in de stad, is een van de pijlers van onze Cultuurnota. Een belangrijk instrument om dat te stimuleren is de verplichting in de verschillende Cultuurnota regelingen om de Code Diversiteit en Inclusie toe te passen (zoals ook gevraagd in [motie M339](#)). Specifiek vroeg uw raad aandacht voor de door u genoemde 'vergeten migrantengemeenschappen', in [motie 503](#). Een van die gemeenschappen die hieronder geschaard werd door de indiener, is een culturele en sociale vereniging die Afrikaanse inwoners in Utrecht ondersteunt. Met hen zijn wij op bestuurlijk en ambtelijk niveau meermaals in gesprek gegaan en op bezoek geweest bij hun activiteiten, om elkaar beter te leren kennen en te achterhalen wat inclusie van hun achterban daadwerkelijk kan bevorderen. Hun input is mede aanleiding geweest voor aanpassingen in onze Project- en Impulssubsidies Cultuur, met als belangrijkste wijziging het laten vervallen van de cofinancieringseis van de Impulssubsidies. Een vast aanspreekpunt en warm contact vanuit de gemeente blijkt voor veel van dit soort gemarginaliseerde gemeenschappen een belangrijke sleutel. Wij zullen ons netwerk stap voor stap verbreden naar andere gemeenschappen, waaronder de Oost-Aziatische gemeenschap die weer bestaat uit verschillende gemeenschappen zoals de Chinese en de Indonesische gemeenschap. Komend jaar zullen gerichte acties onderdeel worden van een bredere agenda om de inclusieve cultuursector verder te versterken.

Vervolg van het proces

U ontvangt de uitkomst van de Cultuurverkenning in februari 2027. Omdat in datzelfde jaar de nieuwe Cultuurnota al wordt vastgesteld, sturen we u een tussentijdse brief in oktober 2026. Hierin leggen we verschillende scenario's tot een aangepast cultuurbestel voor, zodat u daarover als raad in gesprek kan. In deze brief beantwoorden we ook [moties M719 een eerlijker speelveld voor nieuwe cultuurinstellingen](#) en [M720 van idee naar eerste aanvraag](#).

Met deze brief hebben we u een inkijk gegeven in het proces, en voorbereid op de verschillende momenten van inspraak die nog volgen, zoals te zien in de bijgevoegde tijdlijn. We nemen u dit najaar graag verder mee in dit onderwerp met een inwerkbezoek. U ontvangt hier na de zomer een uitnodiging voor. We kijken er naar uit de komende periode samen te werken aan een toekomstbestendig, flexibel, inclusief cultuurbestel.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,